Исәнмесез!
Хәерле көн!
Көнегез уңышлы үтсен!

www.tvoyrebenok.ru

ФОНЕТИК ЗАРЯДКА

3 «яшел» сүз әйтегез
3 «салкын» сүз әйтегез
3 «түгәрәк» сүз әйтегез

Артикуляционный аппарат

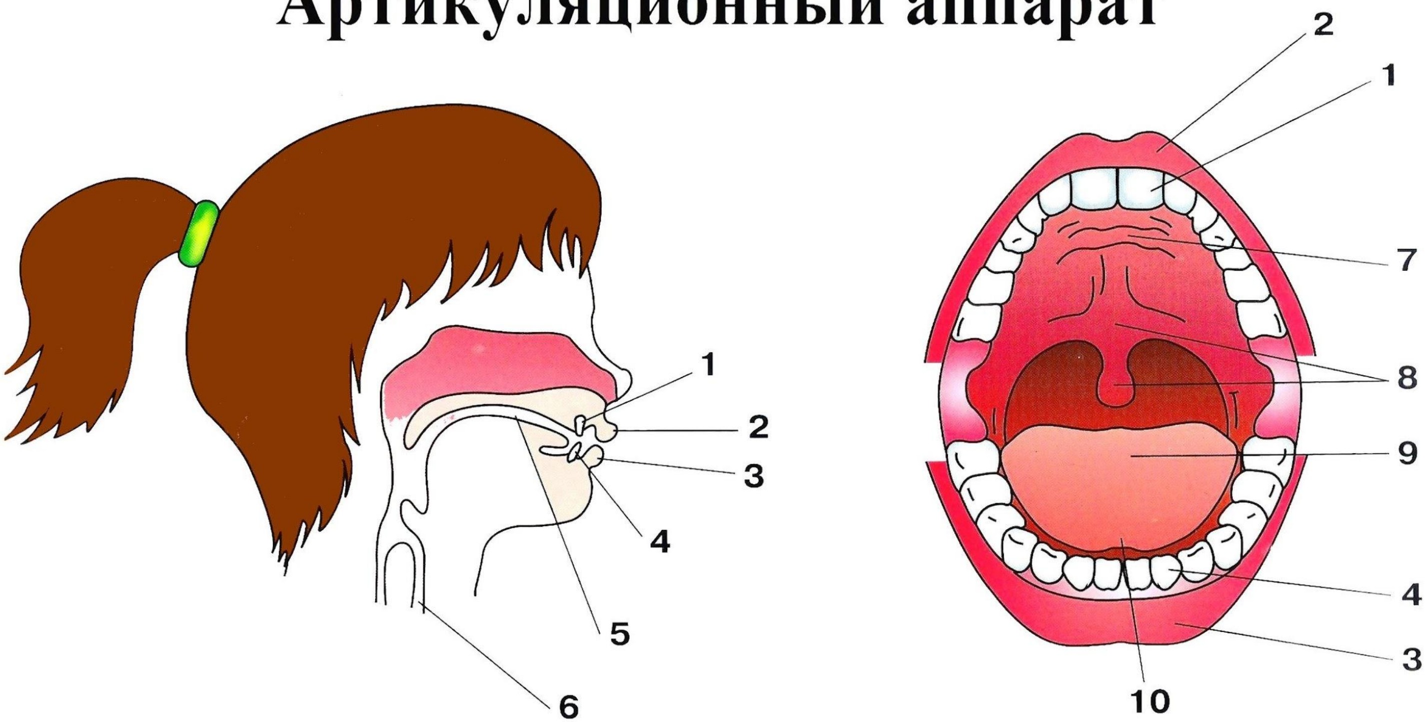

1. Верхние зубы
2. Верхняя губа
3. Нижняя губа
4. Нижние зубы
5. Язык
6. Голосовые связки
7. Твёрдое нёбо
8. Мягкое нёбо
9. Спинка языка
10. Кончик языка

www.tvoyrebenok.ru

М

Н

Ң

А - Б

Ә - В

И - К

www.troyrebenok.ru

Сузык авазлар:

1) Әйткәндә, һава агымы тоткарлыкка очрамый;
2) Тавыштан гына торалар;
3) Иҗек ясыйлар: ә-ни, ба-ла

www.tvoyrebenok.ru

Сузык авазлар, аларның әйтелеше. Сингармонизм законы.

Теленең алга һәм артка таба хәрәкәт итүенә карап,сузык авазлар **нечкә**(алгы рәт) һәм **калын сузыкларга** (арткы рәт) бүленәләр.

Калын сузыклар:[а][ы][о][у][ы̄] [о̄]

Нечкә сузыклар:[ә] [э] [ө] [ү] [и] [э̄]

[ы̅],[о̅],[э̅]

[посылка], [кино], [экран]

43 к

www.tvoyrebenok.ru

Татар телендә барлыгы 12 сузык аваз бар.

Шуларның 9-ы татар теленең үз сузыклары:

[а] [ә] [о] [ө] [у] [ү] [ы] [и] [э]

3 сузык аваз рус теленнән кергән.

Алар: *[э̄] [о̄], [ы̄]*

Дөрес укы

Он-он
Тот-тот
Сыр-сыр
Сын-сын
Тире-тире
Бор-бор

44к

Сингармонизм законы.

Сузыкларның, бер – берсенә йогынты ясап, үзара охшашланулары сузыклар гармониясе,яки **сингармонизм** дип атала.

Анын ике төре бар.

1) Рәт гармониясе: урман, бәйрәм
2) Ирен гармониясе: көмеш, болыт

Калын сузыклардан гына ясалган сүзләр	Нечкә сузыклардан гына ясалган сүзләр

Уятыйм әле кояшны-
Көннәрем якты булсын!
Уятыйм әле бакчаны-
Көннәрем татлы булсын!
Уятыйм әле әнине-
Көннәрем җылы булсын!
Уятыйм әле кошларны-
Көннәрем җырлы булсын!
Уятыйм әле дусларны-
Көннәрем ямьле булсын!
Уятыйм әле Җир шарын-
Көннәрем гөрләп торсын!

www.tvoyrebenok.ru

Рәт гармониясенә буйсынмый:

Кушма сүзләр:тимераяк, көньяк

Алынма сүзләр: китап, кино

Юнәлеш килешендәге I һәм II зат алмашлыклары: миңа, сиңа

Өй эше.

1)Бу сүзләр белән җөмләләр төзегез:
күз, яңгыр, җил, кояш, көн, болыт.

2) 28 бит 53нче күнегү.

www.tvoyrebenok.ru

Үз эшеңне бәялә

- Дәрес материалын бик әйбәт үзләштердем, хәтта иптәшләремә дә булыша алам.

- Әйбәт эшлим, материалны аңладым.
- Әйбәт эшлим, ләкин иптәшемнең ярдәменә каршы килмим.

- Дәрес күңелле булды, ләкин мин үзем генә бер нәрсә дә эшли алмыйм.

Сау булыгыз!

www.tvoyrebenok.ru

Татар телендә **12 сузык аваз** бар.

Калын сузык авазлар: [*а*] [*о*] [*у*] [*ы*] [*ы̆*] [*о̄*]

Нечкә сузык авазлар: [*ә*] [*ө*] [*ү*] [*э*] [*э̄*] [*и*]

парлы — парсыз

[ы̆], [э̄], [о̄] авазлары рус теленнән кергән сүзләрдә генә кулланыла.

[*посы̆лка*] [*э̄кран*] [*кино̄*]

Сузык авазлар **тавыштан гына** торалар.

А-а-а! У-у-у! Ы-ы-ы! О-о-о!
Ә-ә-ә! Ү-ү-ү! Э-э-э! Ө-ө-ө!

Сузык авазлар язуда ***а, ә, о, ө, у, ү, ы, э, и*** хәрефләре белән белдерелә.

www.tvoyrebenok.ru

Сузык авазлар

Сузык авазларның төркемнәре	Иренләшкән	Иренләшмәгән
Калын сузыклар	[у],[о],[о]	[а],[ы],[ы]
Нечкә сузыклар	[ү] ,[ө]	[ә],[э (е)] [э (е)],[и]